

Streszczenie

Niniejsza dysertacja jest pracą teoretyczno-empiryczną. Celem rozprawy jest przygotowanie autorskiego projektu testu kompetencji narracyjnej, zbadanie poziomu kompetencji narracyjnej u dzieci jedno- i dwujęzycznych w wieku 6 i 7 lat oraz ocena rozwoju tej kompetencji po upływie 12 miesięcy.

Naukowa literatura przedmiotu została przedstawiona w rozdziałach teoretycznych, w których definiowane są pojęcia związane z kompetencją komunikacyjną, językową i narracyjną. Specjalną uwagę przeznaczono przeglądowi istniejących badań kompetencji narracyjnej oraz zastosowań badania stanu oraz rozwoju tej kompetencji w różnych dyscyplinach. Literatura wykorzystana w rozprawie dotyczy także historycznego i współczesnego aspektu badań nad dwujęzycznością oraz przedstawia sposoby definiowania i typologizowania zjawiska.

Główną wartością poznawczą i metodologiczną pracy jest opracowany oryginalny Test Narracji mierzący umiejętność odtworzenia usłyszanej historyjki bez podpory ikonicznej. W teście zastosowano tekst narracyjny w kontekście osobistym. Aspekt uniwersalności kulturowej testu został starannie przygotowany, aby to narzędzie mogło być stosowane także do badania narracji w języku polskim u dzieci dwujęzycznych. Bezobrazkowość Testu Narracji użytego w części empirycznej rozprawy sprawia, że może stać się użyteczną alternatywą dla popularnych testów wykorzystujących podporę ikoniczną. Test mierzy strukturę narracji, złożoność gramatyczną oraz zrozumienie wątku, dając pełny obraz kompetencji narracyjnej dziecka.

W rozdziałach empirycznych pokazano możliwości Testu Narracji oraz wykazano jego przydatność dla różnych dyscyplin. Test ten posłużył do dwukrotnego zbadania grupy dzieci. Do badania zaangażowano dzieci jedno- i dwujęzyczne w wieku 6 i 7 lat. Po upływie roku badanie Testem Narracji powtórzono używając nowej historyjki. Oprócz przeprowadzenia analizy wyników badania wśród wyróżnionych podgrup badawczych opracowano ilościowe zestawienie oraz podjęto próbę wyjaśnienia zjawisk językowych odnotowanych w uzyskanych narracjach podczas badania. Część empiryczna pracy zawiera również zestawienie wyników testu po upływie roku, ich interpretację, wnioski, a także wskazanie na możliwości i kierunki dalszych eksploracji w omawianym przedmiocie badawczym. Badanie narracji przedstawione w rozprawie może znaleźć wiele zastosowań w praktyce pedagogicznej, psychologicznej i logopedycznej. W edukacji dzieci dwujęzycznych to badanie może posłużyć do oceny poziomu języka polskiego uczniów.